

Til
Medlem af Inatsisartut
Aqqaluaq B. Egede
Inuit Ataqatigiit

Besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 2019-109 vedr. uarbejdsdygtighed og førtidspension

Kære Aqqaluaq B. Egede

Tak for dine spørgsmål vedrørende uarbejdsdygtighed og førtidspension.

25-02-2019
Sags nr. 2019 - 5270
Akt. id. 10151054

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

- 1. Hvilke løsningsmodeller har Naalakkersuisut for de personer som har usynlige eller synlige handicaps eller som har en sygdom, og som ikke af lægen eller af andre beslutningstagere kan vurderes til at blive førtidspensionsmodtagere, men som er blevet uarbejdsdygtige for resten af deres liv?**

Førtidspension er reguleret i Inatsisartutlov nr. 40 af 9. december 2015 om førtidspension. Det er kommunerne, der behandler sager om førtidspension.

I sager om førtidspension skal kommunen afdække, om borgeren har en arbejdsevne.

I sager, hvor det er helt åbenbart, at en borger ingen arbejdsevne har, vil borgeren normalt ikke skulle gennemføre et afklarings- og revalideringsforløb, fordi det er formålsløst at styrke arbejdsevnen. Dette kan f.eks. være i sager, hvor borgeren er anbragt på døgninstitution.

Hvis borgeren har en arbejdsevne, skal kommunen afprøve, om borgerens arbejdsevne kan styrkes, f.eks. ved afklarings- og revalideringsforløb.

Til- eller frakendelse af førtidspension er ikke en lægefaglig vurdering. Et usynligt eller synligt handicap er ikke ensbetydende med, at en borger ikke har en arbejdsevne.

Hvis kommunen vurderer, at en borger har en varigt nedsat arbejdsevne af fysiske eller psykiske årsager, kan borgeren få tilkendt førtidspension. Hvis kommunen vurderer, at en borger ikke har en varigt nedsat arbejdsevne, kan borgeren ikke tilkendes førtidspension.

- 2. Hvad er grunden til, at disse uarbejdsdygtige personer rammes, set ift. at lægerne og Majoriaq samt de sociale myndigheder er begrænsede i at kunne træffe beslutninger omkring en status som førtidspensionist?**

Der henvises til ovenstående besvarelse.

- 3. At kommunerne skal følge lovene er på sin plads, men hvis lovene ikke er hensigtsmæssige for borgernes vilkår, f.eks. at personer som har stærkt brug for en status som førtidspensionist ikke direkte og klart kan kategoriseres som sygdomsramt. Hvordan kan disse personer få hjælp via lovene?**

Der henvises til ovenstående besvarelse.

- 4. Hvis en person som pga. en fysisk skade ikke kan arbejde og har en sygdom som ikke kan diagnosticeres, har børn og ikke har nogen indkomst eller ikke kan betale sin husleje, hvordan kan lovene så ændres, så man undgår at de havner i den situation at børnene bliver taget fra vedkommende eller at de bliver smidt ud af boligen?**

I husstande med børn gælder det, jf. § 21 i Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om støtteforanstaltninger, når det må anses at være af væsentlig betydning for et barns særlige behov.

Jf. § 21, stk. 4 har kommunalbestyrelsen mulighed for at tilbyde støtteforanstaltning i form af anden støtte, der har til formål at sikre barnets udvikling og trivsel, herunder tilbud om økonomisk hjælp, såfremt denne er nødvendig for at kunne forebygge eller forhindre anbringelser af barnet uden for hjemmet, eksempelvis ved risiko for udsættelse af lejemål på grund af skyldig husleje eller manglende evne til at betale kommende husleje mv.

Der henvises endvidere til lovgivningen om offentlig hjælp, hvorefter en borger kan søge om hjælp, hvis borgeren ikke kan forsørge sig selv og sin familie.

- 5. Hvad har Naalakkersuisut af helt nødvendige løsninger for, at der i samfundet er en del borgere som har usynlige handicaps eller er skadede, og som ift. deres rettigheder eller sociale ydelser ikke har flere muligheder for at få hjælp?**

Hvis der med spørgsmålet henvises til løsninger, der skal styrke rettighederne for personer med handicap, kan Naalakkersuisut oplyse, at et væsentligt element i det nye lovforslag om støtte til personer med handicap er, at støtteforanstaltninger til en person med handicap i vidt omfang beror på rettigheder.

Hvis der med spørgsmålet henvises til løsninger, som skal sikre bedre faglige tilbud til personer med handicap, kan Naalakkersuisut oplyse, at borgere med handicap har mulighed for at deltage i et individuelt tilrettelagt forløb ved Pissassarfik – det landsdækkende handicapcenter. Forløbet tilpasses den enkelte og har fokus på at gøre borgeren mere selvhjulpent samt give borgeren mere livskvalitet.

Hvis der med spørgsmålet henvises til løsninger, som skal sikre et økonomisk eksistensgrundlag for personer med handicap, som har varig nedsat arbejdsevne, henvises til ovenstående besvarelser.

- 6. Har Naalakkersuisut nogen planer for at løse op for, at der sidder førtidspensionister som over en årrække ikke har kunnet rokke ved deres situation og de efterfølgende bare bliver hensat som uløste sager?**

Ifølge Inatsisartutlov om førtidspension skal borgere, der er tilkendt førtidspension, og som ikke var fyldt 60 år ved lovens ikrafttrædelse den 1. juli 2016, have revurderet deres arbejdsevne inden for 5 år, altså senest den 1. juli 2021.

Borgere, der er tilkendt førtidspension, og som var fyldt 60 år ved lovens ikrafttrædelse kan vælge, om de vil have revurderet deres arbejdsevne.

Borgere under 60 år, der tilkendes førtidspension efter de nye regler, skal have revurderet deres arbejdsevne senest hvert 5. år.

Der henvises endvidere til ovenstående besvarelse.

Naalakkersuisut har påbegyndt en evaluering af førtidspensionsreformen. Evalueringen skal bl.a. se på kommunernes praksis for behandling af sager om førtidspension og komme med anbefalinger til, hvordan implementeringen af førtidspensionsreformen kan blive styrket.

Der gennemføres aktuelt tilsyn i kommunerne med administrationen af førtidspensionslovgivningen samt udarbejdes tilsynsrapporter, som tilsendes de enkelte kommuner. Er der forhold, som ikke er i overensstemmelse med lovgivningen om førtidspension samt loven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning, gøres kommunen opmærksom på dette. Herefter skal kommunen rette op på disse forhold. Dette gælder bl.a. "uløste sager".

Disse tilsyn bidrager i evalueringen af førtidspensionsreformen.

7. Kan Naalakkersuisut dokumentere, om der er borgere som flytter fra Grønland pga. manglende hjælp?

Naalakkersuisut har ikke opgørelser over borgere, som flytter fra Grønland pga. manglende hjælp, idet det er et kommunalt anliggende af behandle sager, hvor borgere søger om hjælp.

8. Er det rigtigt, at såfremt en person som er uarbejdsdygtig og som har en lægeerklæring på dette, ikke kan blive godkendt som førtidspensionist hvis vedkommende ikke har kunnet samarbejde med Majoriaq eller bliver vurderet som en, der ikke har samarbejdet tilstrækkeligt?

I sager om førtidspension skal kommunen afdække, om borgeren har en arbejdsevne.

Til- eller frakendelse af førtidspension er ikke en lægefaglig vurdering.

Lægeerklæringen indgår som en del af sagsbehandlingen, ligesom f.eks. ressourceprofilen. Afgørelse om arbejdsevne, arbejdsevneprocent og førtidspension træffes på grundlag af en helhedsvurdering, jf. § 6 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 15 af 30. juni 2016.

Jf. §§ 15-16 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 15 af 30. juni 2016 om førtidspension er en borger, som enten ansøger om førtidspension eller skal have revurderet sin arbejdsevne, forpligtet til at medvirke aktivt til sagens behandling og oplysning. Dette gælder f.eks. deltagelse i møder, afklaringsforløb mv.

Hvis borgeren undlader at medvirke aktivt til sagens behandling og oplysning, og uden at der foreligger undskyldelige omstændigheder, kan det medføre, at en borger ikke kan

tilkendes førtidspension eller at der stoppes for udbetaling af førtidspension. Udbetaling af førtidspension genoptages, når førtidspensionisten aktivt medvirker til sagens behandling og oplysning (§§ 15-16).

9. Hvis en læge har erklæret en person som uarbejdsdygtig, men myndighederne ikke har færdiggjort de administrative arbejder efter forskrifterne, er det så sådan at vedkommende så ikke kan vurderes til at få en førtidspension?

Der henvises til ovenstående besvarelser.

10. Hvad er grunden til, at en person som har fået en lægeerklæring for uarbejdsdygtighed, skal blive ved med at henvende sig til Majoriaq eller de sociale myndigheder?

Der henvises til ovenstående besvarelser.

11. Hvis der skal ske hurtigere beslutninger omkring tildeling af en førtidspension, set i forhold til at det i dag er en meget langsommelig proces, hvad skal der så til for at rette op på dette lovmæssigt?

Betingelsen for at kunne få tilkendt førtidspension er, at man har en varigt nedsat arbejdsevne. Kommunen skal afdække, om borgeren har en arbejdsevne. Nogle sager om førtidspension kan være komplekse og tager tid.

Naalakkersuisuts førtidspensionsevaluering vil bl.a. omhandle kommunernes praksis for førtidspensionssagsbehandling.

Der henvises til ovenstående besvarelser.

Med venlig hilsen

Martha Abelsen